OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Esikunta **Lausunto**

25.9.2023

Hallintovaliokunnalle

K 2/2023 vp Hallituksen vuosikertomus 2022 - Oikeusministeriön lausunto sen vastuulle kuuluvista hallintovaliokunnan aloitteesta hyväksytyistä lausumista

Oikeusministeriö täydentää hallituksen vuosikertomuksessa 2022 esitettyä seuraavasti:

Tietosuojan valvontaviranomaisen organisointi
HE 9/2018 vp – EV 108/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, tulisiko tietosuojan valvontaviranomaisen organisaatiota kehittää virastomuotoiseksi, ja tarvittaessa valmistelee asiasta lainsäädännön muutokset. Organisaatiota kehitettäessä tulee muiden seikkojen ohella ottaa huomioon hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen viraston monijäsenisessä toimielimessä ja EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset valvontaviranomaisen itsenäisyydestä ja riippumattomuudesta.

Hallituksen esitys laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2023.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy erityisvaltuutettujen tehtävien, mahdollisten päällekkäisyyksien ja säästömahdollisuuksien selvittäminen.

Seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttaminen ja karkoitus
KAA 5/2019 vp – EK 5/2021 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii seksuaalirikoksiin ja törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten nopeasta ja tehokkaasta maasta poistamisesta sekä varmistaa muutoinkin kansalaisten turvallisuuden tunteen, rikosten uhrien ja asianosaisen itsensä oikeusturvan parantamiseksi entistä sujuvammat käsittelyprosessit rikosasioissa sekä antaa hallintovaliokunnalle selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista vuoden 2022 syysistuntokauden alkuun mennessä

Oikeusministeriö asetti 27.5.2020 työryhmän arvioimaan keinoja tehostaa rikosprosessia ja esitutkintalain muutostarpeita.

Mainitun työryhmän mietinnön jatkovalmisteluun perustuen eduskunta on 3.2.2023 vahvistanut esitutkintalain ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain lainsäädäntömuutokset koskien alle 18-vuotiaisiin kohdistuvien rikosten kiireellistä käsittelyä, jotka tulevat voimaan 1.10.2023. Muutoksilla nopeutetaan lapsiin kohdistuvien rikosten käsittelyä ja parannetaan lapsiuhrien asemaa rikosprosessissa.

Lisäksi eduskunta on 16.2.2023 vahvistanut lähestymiskiellon tehostamista koskevan lainsäädännön, joka tulee voimaan 1.10.2023. Muutoksilla parannetaan lähestymiskiellon tehokkuutta, vähennetään lähestymiskiellon rikkomista ja lisätään erityisesti lähisuhdeväkivallan uhrin turvallisuutta. Muutoksilla muun muassa otetaan käyttöön lähestymiskiellon sähköinen valvonta.

Oikeusministeriö on myös 30.9.2022 asettanut työryhmän arvioimaan lisää keinoja rikosprosessin sujuvoittamiseksi ja kokonaiskäsittelyaikojen lyhentämiseksi. Työryhmän muistio rikosprosessin sujuvoittamisesta on julkaistu 5.5.2023 (oikeusministeriön julkaisuja, mietintöjä ja lausuntoja 2023:16). Oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan hankkeita pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausten toteuttamiseksi.

Oikeusministeriö on jo 13.9.2023 asettanut työryhmän, joka arvioi syyteneuvottelun käyttöalan laajentamista tavoitteena nopeuttaa ja sujuvoittaa rikosprosessia. Tarkoitus on tällä hallituskaudella myös jatkaa työtä muun muassa esitutkintayhteistyön tehostamiseksi.

Lisäksi oikeusministeriössä valmistellaan eduskunnalle selvitystä vuonna 2019 voimaan tulleen oikeusprosessien keventämistä yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen toimivuudesta ja vaikutuksista. Selvityksessä käsitellään erityisesti uudistuksessa tuomioistuimien kokoonpanoja sekä syytetyn henkilökohtaista läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskeviin säännöksiin tehtyjen muutosten vaikutuksia. Selvitys annetaan eduskunnalle vuoden 2023 loppuun mennessä.

Susanna Siitonen
lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö